

בֵּית-סֵפֶר לְצִלְפִים

בתחילת חודש דצמבר 1945 נשלחתי מטעם מפקדת החי"ל לאנגליה, לקורס-צלפים. מחנה האימונים היה בעיירה בוולי, בקרבת לונדון. סביבה זו שימשה לצבא הבריטי מרכז אימונים עוד לפני המלחמה, וכאן הוקם ב"ס מיוחד לאימון בנשק קל. את ביה"ס לצלפים ניהל מיור וסייעו בידו ארבעה קפיטנים ומדריכים רבים מדרגת סרג'נט ומעלה, כולם מומחים למקצוע הצלפות ובעלי נסיון רב בחזית ובניהול קורסים. בקורס השתתפו 34 איש, החל בקורפורל וגמור בלויטננט.

חולקנו לארבע כיתות, 8—9 אנשים בכל אחת. הציד שניתן לנו היה: (א) רובה צלפים (הרובה הרגיל של חיל-הרגלים בתוספת כמה שינויים, ולו כוונת טלסקופית נתונה בקופסת-פח, לבל תיפגע, שניתן לחברה בנקל אל הרובה). (ב) משקפת טלסקופית גדולה (של אֶתח"ם). (ג) כסות-הסוואה הדומה מאוד למעיל חיל-הצנחנים. (ד) שתי רשתות-הסוואה, 50×50 ס"מ האחת. (ה) ספרייה-לימוד הדרושים. בכיתות חולקנו לצמידים. לאחד מבני-הצמד ניתנה משקפת טלסקופית ולהברו — משקפת צבאית רגילה.

ה צ ל פ

בטוחני, שאם ישאלו חיילים שהשתתפו במלחמה: מהו הדבר השנוא עליהם והמסוכן ביותר חוץ ממוקשים — ישיבו כולם תשובה אחת: צלפים!

במלחמת-העולם הראשונה והשניה היו כל הצבאות משתמשים בצלפים. במלחמה הראשונה נקבע מקום הצלף בחפירה, וממנה ערך ציד על כל איש מחיל-האויב שהיה צץ ומתגלה לעיניו. מלבד האבידות בנפש שגרם הצלף לאויב היה ממוטט את רוח החיילים שכף-היד היו נתונים לכדורי-מות של אויב נסתר. את עיקר הציד ערכו הצלפים שעה שכוחותיהם היו במצב הגנה או נסיגה. פעולה מוצלחת של צלפים יכלה לעצור התקפה של יחידת-אויב — פלוגה, ואפילו בטליון. הגרמנים הפעילו מספר רב של צלפים, ככל שיכלו, והשתמשו בהם בכל הזדמנות. רוב אבידותיו של החי"ל באיטליה נגרמו על ידי צלפי האויב. לפי הרכב הצבא הבריטי כולל כל בטליון 8 צלפים, ובראשם סרג'נט אחד. כיון שתפקידם הוא גם להשיג ידיעות, ממילא משתייכת יחידה קטנה זו למחלקת ה"חקר" של הבטליון. לביצוע משימותיהם הם יוצאים על הרוב שנים-שנים. בדרך כלל מצויד רק אחד מהם ברובה טלסקופי של צלפים, והשני בתת-מקלע, שכן אם יפתעם האויב, לא יוכל הרובה להושיעם. הצלפים בוחרים להם את עמדתם יום לפני היציאה, בעזרת משקפת. מפה ותצלומים מן האויר, וכשיוצא הצלף לפעולתו כבר הוא יודע מהי העמדה המתאימה לה. עמדת הצלפים נמצאת, כמובן, הרחק מן הקוים, ועליהם להגיע למקומם, להסתדר בו ולהטות את עצמם בטרם יבחין בהם האויב. מכאן שעליהם לצאת לדרךם לפני עלות השחר. בעמדה עצמה הם בבחינת "רואים ואינם נראים", בנצלם לשם כך את פני הקרקע והנוף. גם תלבתם מסייעת להם בהסוואה. הם לבושים חליפה מיוחדת, שצבעה הולם את הקרקע, ואין בה לא כפתורים ולא אבזמים מבריקים. את ראשם הם מכסים

ברשת-הסואה. בין בתלבושתם ובין בתנועותיהם משתדלים הם ל"שבר" את הקוים האפיינים לגוף האדם. אין הם מתירים לעצמם לזוז זיזה כלשהיא, שכן אף ההסואה המושלמת ביותר עלולה להתגלות ע"י הקלה שבתזוזות. עליהם להיזהר מברק השמש, לפי שזוכיית הטלסקופ עשויה להחזיר ולהרציד כל קרן אור הפוגעת בה. אין לך דבר חשוב וקשה יותר לצלף מלשכב ללא תנועה ארבע-עשרה—שש-עשרה שעות רצופות, עד רדת הלילה. לפיכך נדרשת נוסף לאימונים המדוקרקים סבלנות נחושה, כדי לעמוד בנסיון כזה. כל אותו הזמן שהצלפים שוהים בעמדה, נתונה אצבעו של האחר על ההדק — מוזמן לפעולה, ואותה שעה בולש חברו את עמדות האויב במשקפת הטלסקופית. הם מחלקים את שדה ראייתם גורות גזרות, ובהן הם קובעים להם נקודות-מוצא, שעל פיהן מסב בעל הטלסקופ את תשומת לב חברו אל המטרה שנתגלתה.

ציון המטרה והכיוון אינו נמשך אלא כמה שניות בלבד, ואח"כ מפעיל הצלף את רובהו. המשקפת הטלסקופית המחוברת אל הרובה מגדילה את המטרה פי שלוש.

אילו עמד אדם בין קוי האויב וקוינו והתבונן סביבו לא היתה עינו מגלה כל סימני חיים על פני השטח, הואיל ושני הצדדים מקפידים שעמדותיהם לא תתגלינה עקב תנועה בלתי-זוהירה.

עמדת הצלף נקבעת בשטח ההפקר, ובעזרת הטלסקופ יכול הוא לראות דברים רבים שעין צופים רגילים הנמצאים בתוך הקוים אינה עשויה לגלותם. הוא לא יירה אל המטרה הראשונה המתגלית לו בתחילת היום, לפי שירי אחד משטח-ההפקר עשוי לאתר את עמדתו. לפיכך יחכה הצלף עד שתימצא מטרה בשגללה כדאי לסכן את העמדה. מטרה מסוג זה היא קצין, קן מכ"י וכד.

בו ברגע שתפס לו עמדה יערוך לעצמו חרשים טופוגרפי של השטח, ובו יציין כל מה שמתגלה לעיניו במשך היום, וכל מה שמעיד על תנועת אויב (אם מתרכזת התנועה מסביב לנקודה אחת ודאי שאותו מקום ממש מפקדה של יחידה, או מרכז-אספקה). עליו לציין בתרשים מאילו נקודות פועל נשקו של האויב, נמה סוגו, ידיעות אלו משמשות אינפורמציה למפקדתו על כוחות האויב ועמדותיו. פעולות הצלף במסירת ידיעות אינן נופלות בערכן מן הנזק שהוא גורם לאויב ע"י הריגת קצין או השמדת קן מכ"י. יש שהצלף נמנע מלהפעיל את נשקו משך כל היום כולו, שלא לסכן את שובו עם הידיעות שבידו.

השעה המתאימה ביותר לפעולת הצלף היא שעת אי-השקט שבחזית. רעש סוגי הנשק הפועלים בסביבה והתפרוצויות הפגזים יעלימו את עמדתו. בשעת התקפה מצד האויב "צד" הצלף רבים מחייליו, היוצאים מעמדותיהם ומחסיהם על מנת להתקיף ולהתקדם. כל זה סופר כאן כדי להבהיר מהו התפקיד שהוטל עלינו ללמדו במחנה האימונים שנשלחנו אליו.

האימונים בקורס

הלימודים התחילו כל בוקר ב-7.30, ונמשכו, בהפסקה למנוחת-צהריים, עד 17.30. הפתיחה היתה התעמלות-בוקר, שנמשכה כעשרים דקה וכללה בין השאר גם תרגילים מיוחדים לפרקי אמת-היד, כי יריה של ממש צריכה פרקי-אמה מפותח. אח"כ

עסקנו שעתים בלימוד תיאורטי — היינו: תפקידי הצלף, ציורו, השימוש ברובה הטלסקופי ותרכיבו.

רובה-הצלפים אינו שונה בהרבה מן הרובה הבריטי הרגיל. על גבו מותקנים זיזים מיוחדים, להאחזו בהם את הטלסקופ. אל הקת מחובר תרפיד מיוחד, העשוי להשענת הסנטר. בשעת יריה טוב לצמד את הרובה אל הגוף בכתפת-העור, הנרכסת בדומה ללולאה, שעל ידי כך האחזיה היא יציבה.

הכוונת הטלסקופית שעל רובה רגיל מגדילה פי שלושה ואילו הטלסקופ הגדול מגדיל פי עשרים. לא כאן המקום לבאר את פרטי השימוש בטלסקופ, אבל מן הראוי להדגיש את הכלל החשוב כי תנאי קודם לקליעה מדוייקת הוא העמדת „תוף-הטיווח” של הטלסקופ על המספר הנכון. סיבוב התוף בכיוון השעון מרחיב את הזוית שבין הטלסקופ והרובה, ולכן, כדי לפלס את הכוונת העליונה עם כוונת-הראיה של הטלסקופ יש להגבית את הקנה והגבהה זו מגדילה את סוּחַת-היריה. התוף חרוץ חריצים-חריצים, שרווחיהם מחושבים לטווח של 25 יארד כ"א, עד 1000 יארד.

אחרי שתי שעות לימוד עיוני התאמנו יומיים, בכל מזג-אוויר, ביריות במטווח פתוח. אימון זה נמשך שעה וחצי—שעתיים. סדר שעות זה חוזר ונשנה גם אחר-הצהריים. מכאן שהאימון העיקרי בקודס הצלפים היה ביריות-מטווח. ביום הראשון למחנה ניתן לכל חייל „להכיר” מקרוב את רובהו ע"י יריות במטווח של מאה יארד. אחרי יריות אחדות הבחין כל חניך ב„חולשותיו” של רובהו. נשק מומחה שנמצא במקום אפס כל פעם את הרובה. אם אי-הדיוק היה קטן ידע החניך להביאו בחשבון בשעת ההכנה.

מדי פעם בפעם הגדילו את הטווח, עד שהגענו ל-500 יארד! מעבר לטווח זה שוב אין ערך ליריה, אפילו בעזרת הטלסקופ, כיון שמהירות הקלע קטנה ונתונה ביותר להשפעת מזג-האוויר — רוח, גשם וכדומה. למדנו לירות בכל מצב שהוא: תוך כדי עמידה; כריעת ברך; מכתף ימין ומכתף שמאל, בעזרת משענת ובלעדיה, וכן למדנו להשתמש בכתפת-הלולאה. ולפי שכולנו היינו קלעים זריזים עוד לפני-כן, הגענו לתוצאות טובות אחרי שבוע ימים. למדנו לאמוד מרחקים לפי שיטות שונות ובאמצעינו שונים.

לקרוא כמפות, והעיקר — נתמחינו הרבה במעשי־הסנאה. כן למדנו כיצד לגלות עמדות אויב, לנוע אגב זחילה והליכה, בלי לעורר תשומת־עין, להפיק תועלת מעצמים טבעיים ומלאכותיים המצויים בנוף. את כל התרגילים החוותה לפנינו קבוצת חיילים, שהיתה מאומנת לכך במיוחד. בתחילה ירינו אל מטרות „נחות“, והמרחק בין היורה למטרות היה תמיד מסוים ומדויק. אבל אח־כ־התחלנו מתרגלים ביריות אל מטרות נעות, כיון שרק לעתים רחוקות יזדמן לצלף בחזית מצב אידיאלי שבו תעמוד המטרה ללא נוע. המטרות היו דחלילי אדם במצבים שונים. כמה מן המטרות היו מתנועעות על פני השטח, ואחרות היו מתגלות אך לכמה שניות ונעלמות מיד. הרוחק לא היה ידוע ונשתנה כל פעם, וחייבים היינו לאמוד אותו לפי השיטות השונות שלמדנו. תורה זו חשובה היא. לפי שהרובה שלנו היה מדויק ביותר, וטעות־אומדן של יותר מ־5 יארדים על כל 100 יארד היתה גורמת להחטאה ודאית.

הלימודים והאימונים נמשכו שלושה שבועות והשבוע הרביעי הועד לבחינתו. המבחן נערך שלוש דרגות. הראשונה בהן סימנה לצלף נקודה על המפה, והיה עליו להגיע אליה בלי שיתגלה לאויב כי נתגנב לשם. משהגיע לנקודה זו היה עליו לגלות כמה מ־עמדות האויב“ המוסתרות שם, ולאחר יריות אחדות להיסוג שוב, בלי להיגלות. הזמן שהוקצה לנבחן לביצוע תרגיל זה היה 35 דקה; המרחק מנקודת־המוצא עד מקום העמדה היה כ־500 יארד; את רוב הדרך היה עליו לעבור בזחילה, שלא יראה לעיני „האויב“. בחפרות עמוקות שבין המטרות ישבו מדריכינו והתבוננו ב־פריסקופים“ לעבר הצלפים. אעפ־י שהשתמשנו בכדורים חיים ישבו הצופים באיזור המטרות, למען יוכלו להבחין כל שגיאה בפעולותינו. עיקר הקושי שבתרגיל נתגלה לפני הנבחן משהגיע לעמדתו. בזמן הקצר שנקבע לו נתקשה מאוד לגלות את המטרות המוסוות הסוואה מצויינת. אף אומדן הרוחק היה קשה עליו ביותר, כי בהגיעו לעמדתו היה „סחוט“ כל־כך מחמת הזחילה הממושכת, עד כי לא עצר כוח כמעט להחזיק ברובהו.

הבחינה השניה: המתאמן תופש עמדה ועורך תרשים של השטח אשר לפניו. את התרשים עליו לסיים משך 8—10 דקות. משסיים התחילו לפעול כנגדו כל סוגי הנשק הגרמני. היריות נורו ע־י כיתה שלבושה וציודה היו גרמניים. הנבחן היה חייב לגלות את עמדות „האויב“, לקבוע את סוגי נשקו, ולפי סוגי־הנשק שהופעלו ומספרם לאמוד את כוחות האויב. את סוגי הנשק היו מחליפים לאחר כמה תרגילים, ובסוף הקרב הוכנסו לפעולה גם טנקים גרמנים. כל היריות נורו בכדורים חיים, שעברו מעל לראשינו, כדי שתיוצר אורית־קרב אמיתית.

הבחינה השלישית היתה בתיאוריה: תוך שעה וחצי חייבים היינו לענות על עשרים שאלות בכתב. במשך הקורס נרשמו יריותיו של כל אחד מן המתאמנים, ומלבד החוה לעמוד בבחינות נתבע המתאמן להגיע בקליעותיו לפחות ל־300 נקודות (מ־360 החובה לעמוד בבחינות נתבע המתאמן להגיע בקליעותיו לפחות ל־300 נקודות (מ־360 הצלפים: שני רובים מוצלבים.